

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

02.12.2022. Nr. 1.7-2/1175
Uz 27.09.2022 Nr. 2022/83

Balvu novada pašvaldībai

SIA „CSE COE”
info@csecoe.com

Par SIA „AP Kaudzītes”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi SIA „CSE COE” veikto juridisko un ekonomisko izvērtējumu par Balvu novada pašvaldības līdzdalības saglabāšanu SIA „AP Kaudzītes”¹ (turpmāk – Izvērtējums).

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskajai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, un konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ņemot vērā, ka ir ievērots VPIL 88.panta otrajā daļā noteiktais pienākums veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī saskaņā ar Izvērtējumā norādīto, ir veiktas konsultācijas ar komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem, KP sniegs viedokli (atzinumu) par veiktā Izvērtējuma atbilstību VPIL 88.panta noteikumiem.

No Izvērtējuma satura secināms, ka SIA „AP Kaudzītes” pamatdarbība sastāv no ievesto atkritumu sagatavošanas noglabāšanai, noglabāšanas un atkritumu dalītās vākšanas sistēmas ieviešanas Malienas reģionā.

Tāpat no Izvērtējuma satura secināms, ka kapitālsabiedrība nodarbojas ar sekojošiem papildu pakalpojumiem – iznomā konteinerus (4 – 22m³) lielzīmēra sadzīves atkritumu vai būvgružu savākšanai un ievēšanai poligonā to tālākai apstrādei, kā arī sniedz transporta pakalpojumus šo konteineru pārvadāšanai ar specializētu autotransportu uz galamērķi.

Kapitālsabiedrības bilanci ir visi atkritumu poligona „Kaudzītes”², Litenes pagastā,

¹ Saskaņā ar Izvērtējumā norādīto, SIA „AP Kaudzītes” kapitāldaļu turētāji un dalībnieki ir Alūksnes novada pašvaldība (28,23%), Balvu novada pašvaldība (26,61%), Gulbenes novada pašvaldība (28,23%) un Madonas novada pašvaldība (16,93%).

² Poligona apkalpojamā teritorija – Alūksnes, Balvu, Baltinavas, Cescvaines, Gulbenes, Lubānas, Rugāju, Viļakas un Apes novads jeb Malienas atkritumu apsaimniekošanas reģions.

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

Gulbenes novadā apsaimniekošanai nepieciešamie ražošanas līdzekļi un infrastruktūras elementi.

Atkritumu poligons „Kaudzītes” ir viens no 10 atkritumu apsaimniekošanas reģionālajiem poligoniem Latvijā un apkalpo uzņēmumus, kas veic sadzīves atkritumu savākšanu šajā reģionā. Kapitālsabiedrībai ir noslēgti līgumi par sadzīves atkritumu pieņemšanu ar SIA „Pilsētvides serviss” un SIA „ZAAO”. Sadzīves atkritumus uz poligonu „Kaudzītes” var atvest arī paši iedzīvotāji un juridisko personu pārstāvji, tos nododot kapitālsabiedrības šķiroto atkritumu savākšanas laukumā poligona teritorijā. Atbilstoši noslēgtajiem līgumiem, arī kapitālsabiedrība var veikt atkritumu savākšanu ar lielizmēra konteineriem, izmantojot specializētu autotransportu šo konteineru pārvadāšanai.

2021.gadā 83% no kapitālsabiedrības ieņēmumiem veidoja ieņēmumi no atkritumu apglabāšanas poligonā, 9% veidoja ieņēmumi no šķiroto atkritumu realizācijas, 7,7% veidoja ieņēmumi no papildu pakalpojumiem, savukārt 0,3% veidoja ieņēmumi no metāllūžņu realizācijas.

Saskaņā ar Izvērtējumā norādīto, atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu tirgū, kas skar sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonu darbību, ir konstatējama tirgus nepilnība, jo atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem ir noteiktas konkrētas administratīvās teritorijas un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas poligoni, kuros tiek veikta atkritumu apsaimniekošana un noglabāšana. Ievērojot minēto, ir izveidojies dabiskais monopols.

Minēto secinājumu par tirgus nepilnības pastāvēšanu Izvērtējuma veicēja ieskatā apstiprina Alūksnes novada domes (pieder 28,23% no kapitālsabiedrības kapitāldaļām) gadījums, kad pašvaldība 25.07.2019. pieņēma lēmumu Nr.233 atsavināt pašvaldībai piederošās SIA „AP Kaudzītes” kapitāldaļas. Atsavināšanas process, t.sk. otrā izsole, bija nesekmīgs un Alūksnes novada pašvaldībai piederošās SIA „AP Kaudzītes” daļas netika pārdotas, jo neviens pretendents, tostarp privātie tirgus dalībnieki, nebija izrādījuši interesi.

Ievērojot minēto, Izvērtējumā secināts, ka poligona „Kaudzītes” darbības nodrošināšanu nav iespējams sasniegt ar citiem līdzekļiem.

Izvērtējumā atreferēti arī komersantus un pašvaldības pārstāvošo biedrību viedokļi³.

Biedrība „LATVIJAS ATKRITUMU SAIMNIECĪBAS UZŅĒMUMU ASOCIĀCIJA” 12.09.2022. vēstulē Nr.29/09-22 citstarp atzina, ka, ja pašvaldība ir izvērtējusi līdzdalības kapitālsabiedrībā nepieciešamību un tās saglabāšana atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, pēc biedrības ieskata pašvaldības līdzdalības saglabāšana SIA „AP Kaudzītes” ir vērtējama kā pamatota.

Biedrība „Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” (turpmāk – LTRK) 16.09.2022. vēstulē Nr.2022/779 norādījusi, ka reģionālo atkritumu apsaimniekošanas centru pārvaldīšana un valstiski stratēģiski svarīgo infrastruktūras objektu, t.sk. atkritumu apsaimniekošanas poligonu, apsaimniekošana var būt valsts vai pašvaldības tiešā atbildība. Attiecībā uz šāda veida kapitālsabiedrības darbību LTRK ieskatā pašvaldības iesaiste ir jāsaglabā, jo tā ir stratēģiski nozīmīga attiecīgajam reģionam. Taču vienlaikus LTRK ieskatā ir jāvērtē SIA „AP Kaudzītes” darbība atkritumu savākšanas un pārvadāšanas jomā kā vienu no kapitālsabiedrības pamatfunkcijām, vai tās darbībā tiek ievērots konkurences neitralitātes princips.

Savukārt biedrība „Latvijas Pašvaldību savienība” 06.04.2022. vēstulē Nr.202204/SAN4773/NOS68 citstarp atzina, ka pašvaldībām ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rūpēties par to, lai konkrētās teritorijās ikvienam iedzīvotājam būtu pieejami nepieciešamie pakalpojumi. Pakalpojumu nodrošināšanas veids un formas izvēle ir katras

³ KP rīcībā nav konkrētie viedokļi, līdz ar to šajā KP viedoklī (atzinumā) ir atspoguļota Izvērtējumā norādītā informācija.

vienas pašvaldības domes kompetence.

Attiecībā uz kapitālsabiedrības sniegtajiem papildu pakalpojumiem Izvērtējumā norādīts turpmākais.

Kaut arī kopumā var konstatēt, ka konteineru iznomāšanas pakalpojums lielgabarīta vai būvgružu atkritumu savākšanai ir plaši pieejams, minētais secinājums ir attiecināms uz Rīgas un Pierīgas novadiem. No Rīgas attālākajos novados šādu konteineru iznomāšanas pakalpojumu piedāvājumu skaits ir minimāls vai pakalpojumi vispār netiek piedāvāti. Arī interneta tīmekļa vietnē Gulbene24.lv publicētie piedāvājumi, sīkāk tos apskatot, satur vispārīgus konteineru iznomāšanas piedāvājumus, kas attiecas uz Rīgu vai Pierīgas novadu teritorijām vai atsevišķos gadījumos publicētā informācija vispār nesatur konteineru iznomāšanas pakalpojuma piedāvājumu, bet ir saistīta ar citu pakalpojumu reklamēšanu. Savukārt ss.lv 05.09.2022. publicēti 372 sludinājumi kategorijā „Atkritumu izvešana (konteineros)”, taču, veicot sludinājumu atlasī attiecībā uz teritorijām, piemēram, Balvu vai Gulbenes novadu, portāls izdod paziņojumu, ka izvēlētajā rajonā sludinājumi nav atrasti.

Ievērojot minēto, kapitālsabiedrības iesaistīšanās lielgabarīta un būvniecības atkritumu apsaimniekošanā, sniedzot konteineru iznomāšanas un pārvadāšanas pakalpojumus, ir attaisnojama.

Vienlaikus Izvērtējumā norādīts, ka brīdī, kad privātie komersanti spēs nodrošināt pietiekamu piedāvājumu attiecībā uz konteineru nomu lielgabarīta vai būvniecības atkritumu savākšanai Malienas atkritumu apsaimniekošanas reģionā, SIA „AP Kaudzītes” darbība šādu pakalpojumu sniegšanā būtu izbeidzama.

Attiecībā uz SIA „AP Kaudzītes” sniegtajiem pamatpakalpojumiem, KP norāda, ka tā vairākkārt savos viedokļos (atzinumos) ir atzinusi, ka atkritumu apglabāšana un atkritumu poligonu apsaimniekošana atbilst VPIL 88.panta pirmajā daļā minētajiem nosacījumiem, kas pamato publisku personu kapitālsabiedrību darbību konkrētajā tirgū, ņemot vērā, ka šajā jomā pastāv tirgus nepilnība, kas izriet no normatīvā regulējuma. Uz tirgus nepilnības pastāvēšanu KP ieskatā citstarp norāda arī Izvērtējumā ietvertā situācija ar Alūksnes novada domi, kura vēlējās atsavināt savas kapitāldaļas, taču neviens tirgus dalībnieks nebija izrādījis interesi tās iegādāties.

Līdz ar to KP atzīst, ka SIA „AP Kaudzītes” pamatpakalpojums ir atzīstams par atbilstošu VPIL 88.panta pirmās daļas 1., 2. un 3.punktam, proti, tirgus nepilnības apstākļos tiek sniegti stratēģiski svarīgi pakalpojumi, pārvaldot stratēģiski svarīgu īpašumu.

KP atzinīgi novērtē, ka pilna cikla atkritumu apsaimniekošanas nodrošināšanai SIA „AP Kaudzītes” cieši sadarbojas ar citiem nozares komersantiem, t.sk. privātajiem uzņēmumiem, vienlaikus KP aicina pašvaldību apsvērt iespēju ļaut privātajiem tirgus dalībniekiem iesaistīties arī kādā atkritumu sagatavošanas apglabāšanai pakalpojuma daļā, piemēram, noteiktu atkritumu veida šķirošanas procesā.

Attiecībā uz kapitālsabiedrības sniegtajiem papildu pakalpojumiem, KP ieskatā Izvērtējumā pirmšķietami ir pamatota tirgus nepilnības pastāvēšana, līdz ar to minēto pakalpojumu sniegšana ir atzīstama par atbilstošu VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajam.

Vienlaikus, KP aicina pašvaldību periodiski pārlicināties, vai situācija tirgū nav mainījies un gadījumā, ja konkrēto pakalpojumu sniegšanu sāktu pilnvērtīgi nodrošināt arī privātie tirgus dalībnieki, lemt par konkrēto pakalpojumu sniegšanas pārtraukšanu.

Tāpat konkrēto pakalpojumu sniegšanā un pakalpojuma cenas noteikšanā KP aicina ievērot konkurences neitralitātes principu.

Ar cieņu
priekšsēdētāja p. i.

L. Daugaviete

S. Logina 62102691
santa.logina@kp.gov.lv